

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стародубця Миколи Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів статті 7, пункту 8 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Державний бюджет України на 2022 рік“ від 2 грудня 2021 року № 1928–ІХ, окремих приписів статті 7, пункту 7 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік“ від 3 листопада 2022 року № 2710–ІХ, статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ від 13 липня 2017 року № 2136–VIII, частин п'ятої, шостої статті 13 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII, частини п'ятої статті 242, абзацу другого частини четвертої статті 245 Кодексу адміністративного судочинства України, абзаців тридцять п'ятого, тридцять шостого, тридцять сьомого підпункту 3 пункту 2 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону України «Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення ухвалення та проголошення судових рішень» від 19 грудня 2024 року № 4173–ІХ

Київ
30 вересня 2025 року
№ 155-3(I)/2025

Справа № 3-141/2025(277/25)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Петришина Олександра Віталійовича – головуючого,
Кичуна Віктора Івановича,
Олійник Алли Сергіївни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стародубця Миколи Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів статті 7, пункту 8 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Державний бюджет України на 2022 рік“ від 2 грудня 2021 року

№ 1928–IX (Відомості Верховної Ради України, 2022 р., № 3, ст. 12), окремих приписів статті 7, пункту 7 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік“ від 3 листопада 2022 року № 2710–IX (Відомості Верховної Ради України, 2022 р., № 52, ст. 433), статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ від 13 липня 2017 року № 2136–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 35, ст. 376), частин п'ятої, шостої статті 13 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545), частини п'ятої статті 242, абзацу другого частини четвертої статті 245 Кодексу адміністративного судочинства України, абзаців тридцять п'ятого, тридцять шостого, тридцять сьомого підпункту 3 пункту 2 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону України «Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення ухвалення та проголошення судових рішень» від 19 грудня 2024 року № 4173–IX (Відомості Верховної Ради України, 2025 р., № 28, ст. 88).

Заслухавши суддю-доповідача Олійник А.С. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. До Конституційного Суду України звернувся Стародубець М.П. із клопотанням перевірити на відповідність статтям 3 , 6, частині другій статті 8, частині першій статті 9, частині другій статті 19, частинам другій, третій статті 22, частинам першій, другій статті 24, частині четвертій статті 41, частині першій статті 46, частині четвертій статті 55, статтям 56, 68, пункту 3 частини першої статті 85, пунктам 6, 14 частини першої статті 92, частинам першій, другій статті 126, частині першій, пунктам 1, 9 частини другої статті 129, статтям 129¹, 130 Конституції України (конституційність):

– окремі приписи статті 7 Закону України „Про Державний бюджет України на 2022 рік“ від 2 грудня 2021 року № 1928–IX (далі – Закон № 1928–IX), а саме „Установити у 2022 році прожитковий мінімум < ... > для < ... > працевздатних осіб: з 1 січня – 2 481 гривня <...> працевздатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді: з 1 січня – 2102 гривні“;

– пункт 8 розділу „Прикінцеві положення“ Закону № 1928–IX: „установити, що дія абзацу шостого статті 7 цього Закону не поширюється на працівників центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику, та органу досудового розслідування, на який відповідно до частини п’ятої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України покладається функція здійснення досудового розслідування корупційних та пов’язаних з корупцією кримінальних правопорушень“;

– окремі приписи статті 7 Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік“ від 3 листопада 2022 року № 2710–IX (далі – Закон № 2710–IX), а саме: „Установити з 1 січня 2023 року прожитковий мінімум < ... > для < ... > працевздатних осіб – 2684 гривні; – працевздатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, – 2102 гривні“;

– пункт 7 розділу „Прикінцеві положення“ Закону № 2710–IX: „Установити, що дія абзацу шостого статті 7 цього Закону не поширюється на працівників центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику, та органу досудового розслідування, на який відповідно до частини п’ятої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України покладається функція із здійснення досудового розслідування корупційних та пов’язаних з корупцією кримінальних правопорушень“;

– статтю 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ від 13 липня 2017 року № 2136–VIII в частині щодо „відсутності (позбавлення) права для суб’єкта подання – конституційної скарги (письмового клопотання) щодо визнання акта (його окремих положень) неконституційним та офіційного тлумачення Конституції України“;

– частину п'яту статті 13 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII (далі – Закон № 1402–VIII): „висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, є обов'язковими для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права“ в аспекті „відсутності обов'язку суддям національного суду (першої, апеляційної та касаційної інстанції) застосування правових висновків рішення Конституційного Суду України“;

– частину шосту статті 13 Закону № 1402–VIII „висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права“ в аспекті „відсутності обов'язку суддям національного суду (першої, апеляційної та касаційної інстанції) застосування правових висновків рішення Конституційного Суду України“;

– частину п'яту статті 242 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс) „при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановах Верховного Суду“ в аспекті „відсутності обов'язку суддям національного суду (першої, апеляційної та касаційної інстанції) застосування правових висновків рішення Конституційного Суду України“;

– абзац другий частини четвертої статті 245 Кодексу: „У разі якщо ухвалення рішення на користь позивача передбачає право суб'єкта владних повноважень діяти на власний розсуд, суд зобов'язує суб'єкта владних повноважень вирішити питання, щодо якого звернувся позивач, з урахуванням його правової оцінки, наданої судом у рішенні“;

– абзаци тридцять п'ятий, тридцять шостий, тридцять сьомий підпункту 3 пункту 2 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону України «Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення ухвалення та проголошення

судових рішень» від 19 грудня 2024 року № 4173–ІХ (далі – Закон № 4173–ІХ), які Стародубець М.П. визначив як пункт 7 Закону № 4173–ІХ. Пунктом 2 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону № 4173–ІХ внесено зміни до Кодексу, зокрема частину сьому статті 243 та абзац другий частини четвертої статті 245 Кодексу викладено в новій редакції. Згідно з абзацом тридцять п'ятим підпункту 3 пункту 2 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону № 4173–ІХ „ухвали, постановлені судом без оформлення окремого документа, зазначаються у протоколі судового засідання. Суд може оформити такі ухвали окремим документом після закінчення судового засідання“. Відповідно до абзаців тридцять шостого, тридцять сьомого підпункту 3 пункту 2 розділу II „Прикінцеві положення“ Закону № 4173–ІХ «абзац другий частини четвертої статті 245 викласти в такій редакції: „У разі якщо ухвалення рішення на користь позивача передбачає право суб'єкта владних повноважень діяти на власний розсуд, суд зобов'язує суб'єкта владних повноважень вирішити питання, щодо якого звернувся позивач, з урахуванням його правової оцінки, наданої судом у рішенні“».

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів впливає таке.

Стародубець М.П. є суддею у відставці, перебуває на обліку в Головному управлінні Пенсійного фонду України (далі – Управління) в Херсонській області та отримує щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці.

У січні 2025 року Стародубець М.П. звернувся до суду з позовом до Управління в Херсонській області, Управління в Донецькій області, Управління в Львівській області, Управління в Миколаївській області, зокрема, про визнання протиправними та скасування рішень про відмову в здійсненні перерахунку щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці.

Одеський окружний адміністративний суд рішенням від 21 березня 2025 року позов задовольнив частково.

П'ятий апеляційний адміністративний суд постановою від 10 червня 2025 року апеляційну скаргу Стародубця М.П. залишив без задоволення; задовольнив апеляційні скарги Управління в Донецькій області та Управління в Львівській області; рішення Одеського окружного адміністративного суду від 21 березня 2025 року скасував та ухвалив нове рішення, яким відмовив у задоволенні адміністративного позову.

Суд апеляційної інстанції, ухвалюючи зазначене рішення, урахував правову позицію Великої Палати Верховного Суду, викладену нею в постанові від 24 квітня 2025 року у справі № 240/9028/24, згідно з якою окремими приписами законів про Державний бюджет України на відповідний рік „встановлювався на 1 січня відповідного календарного року саме прожитковий мінімум для працездатних осіб для цілей визначення базового розміру посадового окладу судді у розмірі 2102,00 грн, <...> цими законами не встановлювалася розрахункова величина, відмінна від тієї, що визначена спеціальним законом для визначення розміру суддівської винагороди, а власне визначалася ця величина – встановлювався грошовий розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді“.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду постановою від 9 липня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Стародубця М.П., оскільки касаційна скарга подана на судові рішення, які за законом не оскаржуються у касаційному порядку.

3. Суб'єкт права на конституційну скаргу стверджує, що Верховна Рада України «як законодавчий орган могла прийняти зміни до статей 135 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ щодо базового розміру суддівської винагороди та посадового окладу, але станом на 19.12.2024 рік так його й не прийняла та не внесла зазначених змін», а тому, на його думку, правовий висновок, викладений у постанові Великої Палати Верховного Суду від 24 квітня

2025 року у справі № 240/9028/24, на який послався суд апеляційної інстанції у постанові від 10 червня 2025 року, „є незаконним та протирічить зазначеним вимогам як спеціального закону так і прямої норми Конституції України, що свідчить про застосування такого висновку як припущення в порушення вимог ст.8 Конституції України“.

Стародубець М.П. вважає, що до внесення законодавцем змін до статті 135 Закону № 1402–VIII як спеціального закону викладена в постанові Великої Палати Верховного Суду від 24 квітня 2025 року у справі № 240/9028/24 та постанові П'ятого апеляційного адміністративного суду від 10 червня 2025 року правова позиція щодо застосування прожиткового мінімуму для працездатних осіб для цілей визначення базового розміру посадового окладу судді у розмірі 2102,00 грн є порушенням „прав національним судом інших суддів України та суддів у відставці у тому числі Заявника“, що „свідчить про наявність у діях суддів які ухвали рішення у справі № 240/9028/24 <...> і 420/386/25 <...> порушення присяги“, а „зазначені дії протирічать основним засадам та завданню судочинства та верховенству права“. Стародубець М.П. зазначає про „законне очікування позивача на його поновлення від свавілля Держави, яка у відповідності до вимог ст. 3 та 6 Конституції України має відповідати за свою діяльність та зобов'язана виконувати свої обов'язки згідно Конституції України та законів які їй відповідають“.

Суб'єкт права на конституційну скаргу наводить суми суддівської винагороди окремих суддів Великої Палати Верховного Суду за 2022–2023 роки та висновує, що „у даної категорії суддів суддівська винагорода збільшилася понад 600 тисяч на рік, що у середньому на місяць від 52 до 58 тисяч гривень“. Він припускає, що розмір їх посадового окладу було розраховано відповідно до статті 135 Закону № 1402–VIII та статті 7 закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, а тому „висновок <...> у справі № 240/9028/24 <...> від 24.04.2025 року, <...> <...> розмір суддівської винагороди розрахований в інший спосіб є підставою вважати <...> порушенням

вимог ст. 24 Конституції України та ч. 1 ст.9 Конституції України з урахуванням вимог статті 14 Європейської Конвенції з захисту прав людини так і частини першої статі першої Дванадцятого Протоколу зазначеної Конвенції“.

На думку Стародубця М.П., вимоги частин п'ятої, шостої статті 13 Закону № 1402–VIII, частини п'ятої статті 242 Кодексу «щодо обов'язковості застосування правових висновків Верховного Суду протирічать вимогам статті 1, 7, 98, 91, 152 Закону України „Про Конституційний суд України“, „без зазначення в даній нормі (статті 242 КАСУ та ст.13 ЗУ № 1402–VIII) вимог щодо обов'язковості правових висновків рішень Конституційного Суду України виникає колізія закону та за принципом слабкої сторони рішення мають ухвалюватися на користь сторони з обов'язковим дотриманням правових висновків рішень Конституційного суду України“.

Намагаючись обґрунтувати неконституційність оспорюваних приписів Закону № 1928–IX, Закону № 2710–IX, Закону України „Про Конституційний Суд України“, Закону № 1402–VIII, Кодексу, Закону № 4173–IX, Стародубець М.П. цитує приписи Конституції України, рішення Конституційного Суду України, посилається, зокрема, на Кримінальний кодекс України, закони України, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенція), Перший протокол до Конвенції, Протокол № 12 до Конвенції, а також на постанову Великої Палати Верховного Суду від 24 квітня 2025 року у справі № 240/9028/24, інші судові рішення.

3.1. Стародубець М.П. висловлює клопотання про забезпечення конституційної скарги „ шляхом витребування у Верховного Суду відомостей щодо розміру посадових окладів суддів Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду“, які у його справі постановили ухвалу про відмову у відкритті касаційного провадження, а також витребування таких відомостей щодо інших суддів Верховного Суду, „які ухвалили рішення та правовий висновок та розтлумачили“ статтю 7 законів про Державний

бюджет України на відповідний рік «в порушення своїх повноважень та ЗУ „Про Конституційний суд України“ <...> статті 126, 130 Конституції України», визначивши прожитковий мінімум, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, у розмірі 2102 гривень.

4. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України керується таким.

4.1. Відповідно до частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу. У розумінні абзацу першого частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ недотримання вимог частини першої статті 55 цього закону свідчить про неприйнятність конституційної скарги.

Остаточним судовим рішенням у справі Стародубця М.П. у розумінні вимог пункту 1 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ є постанова П'ятого апеляційного адміністративного суду від 10 червня 2025 року.

Стародубець М.П. просить перевірити на відповідність Конституції України, зокрема, пункт 8 розділу „Прикінцеві положення“ Закону № 1928–ІХ, пункт 7 розділу „Прикінцеві положення“ Закону № 2710–ІХ, статтю 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, частину п'яту статті 13 Закону № 1402–VІІІ, абзац другий частини четвертої статті 245 Кодексу, абзаци тридцять п'ятий, тридцять шостий, тридцять сьомий підпункту 3 пункту 2 розділу ІІ „Прикінцеві положення“ Закону № 4173–ІХ, проте з аналізу

остаточного судового рішення в його справі впливає, що під час його ухвалення не застосовано зазначених приписів.

Отже, Стародубець М.П. у цій частині конституційної скарги не дотримав вимог частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

4.2. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, установленим статтями 55, 56 цього закону, та якщо вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду) (абзац перший, пункт 1 частини першої статті 77).

Аналіз змісту конституційної скарги свідчить, що Стародубець М.П., намагаючись обґрунтувати твердження щодо неконституційності окремих приписів статті 7 Закону № 1928–ІХ, статті 7 Закону № 2710–ІХ, частини шостої статті 13 Закону № 1402–VIII, частини п'ятої статті 242 Кодексу, лише цитує Конституцію України, рішення Конституційного Суду України, приписи цих законів, Кодекс, висловлює незгоду з рішеннями у його справі, а також із постановою Великої Палати Верховного Суду від 24 квітня 2025 року у справі № 240/9028/24, що не можна вважати обґрунтуванням тверджень

щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону № 1928–ІХ, Закону № 2710–ІХ, Закону № 1402–VІІІ, Кодексу.

Отже, Стародубець М.П. у цій частині конституційної скарги не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стародубця Миколи Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів статті 7, пункту 8 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Державний бюджет України на 2022 рік“ від 2 грудня 2021 року № 1928–ІХ, окремих приписів статті 7, пункту 7 розділу „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік“ від 3 листопада 2022 року № 2710–ІХ, статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ від 13 липня 2017 року № 2136–VІІІ, частин п'ятої, шостої статті 13 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VІІІ, частини п'ятої статті 242, абзацу другої частини четвертої статті 245 Кодексу адміністративного судочинства України, абзаців тридцять п'ятого, тридцять шостого, тридцять сьомого підпункту 3 пункту 2 розділу ІІ „Прикінцеві

положення“ Закону України «Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення ухвалення та проголошення судових рішень» від 19 грудня 2024 року № 4173–ІХ на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Першого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**